

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШІ

геология-минералогия ғылымдарының докторы, профессор Э.Б. Байбатшаның «6D070600 – Геология и пайдалы қазба кенорындарын барлау» мамандығы бойынша Маманов Ерхожа Жоламанұлы философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға ұсынған «Ұлытау-Қарсақпай белдемі базит-ультрабазит денелерінің геологиясы және минералогиясы» атты диссертациясына

ПКІРІ

Техника және технология магистрі Маманов Е.Ж. «6D070600 – Геология и пайдалы қазба кенорындарын барлау» мамандығы бойынша Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТУ докторантурасына 2014 жылы түсті.

Ол докторантурада оқу барысында 30 кредит көлеміндегі оқу программасының теориялық курсын толық игерді және 30 кредит көлемінде ғылыми-зерттеу жұмыстарын орындалап, зерттеу практикасынан өтті. Шетелдік стажировканы (2016 жылы) Адама Мицкевич университетінде (Познань қ., Польша) шетелдік ғылыми кеңесшісі геология-минералогия ғылымдарының докторы, профессор, «Минералогия и петрология» кафедрасының менгерушісі Андрей Мушински жетекшілігімен нәтижелі өтті.

Диссертацияның тақырыбы **актуальды**, оның мәнісі еліміздің минерал шикізат базасын нығайтуға бағытталған жаңа кенорындардың болу жағдайларын болжауға ғылыми негіз жасауда.

Фактілік материал далалық геологиялық зерттеулер кезінде алынды. Оған негіз болған, сонымен қатар қазіргі геология ғылымының біздің және шетелдік ғылымдарының жетістіктерін ұтымды пайдалану арқылы қол жеткізген. Сонымен қатар диссидентант «Жер қойнауын геологиялық зерттеу және минерал шикізат ресурстарын толықтыру үшін геологиялық-бағалау жұмыстарын ғылыми қамтамасыздандыру» ғылыми-техникалық бағдарламасы бойынша, «Қазақстандағы руда кенорындарын іздеу және болжау, геологиялық зерттеудің қашықтық әдістерін жобалау» тақырыбындағы, «Ғылыми зерттеулердің гранттық қаржыландыру» (2015-2017) «Елдің зияткерлік әлеуеті» бағдарламасы аясында кіші ғылыми қызметкөр және жауапты орындаушы ретінде жұмыс істеу барысында жиналған материалдар пайдаланды.

Зерттеу әдістемесі далалық геологиялық деректерді ғылыми талдау, заманауи жоғары дәлдікті жабдықтарды қолдану арқылы орындалған, зертханалық зерттеулер және жұмыс ауданының геологиялық құрылымдарын зерттеу үшін ғарыштық зондылау деректерін пайдалану әдістемесін жасау арқылы негізделген.

Зерттеулерде алынған таужыныс ұлгілерінен Адам Мицкевич Университетінің (Польша) шлифтік шеберханасында 6 әмбебап шлиф және Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ-дың Қ. Тұрысов атындағы геология және мұнай-газ ісі институты кафедраалық шлифтік зертханасында 45 шлиф жасалынды. Алматыда Қ.И. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ-дың «Инновациялық геология-минералогия зертханасы» және Познань қ. (Польша) Адам Мицкевич Университетінің (УАМ) «Минералогия және петрология» кафедрасының

зертханаларында руда және таужыныс түзетін минералдарды лабораториялық зерттеу жоғары сапалы үйектеуші микроскоп көмегімен орындалды. Минералдар мен таужыныстардың химиялық құрамы SEM (сканерлеуші электрондық микроскоп) және EDS (энергия-дисперсиялық спектроскопия) әдістерімен Адам Мицкевич Университетінің геология және география факультетінің «Микроскопия және микрозондылау» зертханасында Hitachi S-3700N (SEM) электрондық микроскопымен зерттеу жүргізді.

Жұмыстың ғылыми жаңалығы Ұлытау-Қарсақпай ауданында прекембрий жарапымдары қатқабаттарының жана стратиграфиясы ұсынылды. Геологиялық іздеу жүргізуге перспективалы бөлікшелерді болжаудың плом-тектоникаға негізделген жаңа ғылыми базасын жасауға талпыныс жасалды. Далалық геологиялық зерттеулер және қашықтықтан зондылау мәліметтері бойынша ауданда әртүрлі пайдалы қазбалардың геологиялық сілтемелері мен кенбілінімдері анықталды. Ликвациялық типі Қараторғай мыс-тініке кенбілінімінің геологиясы және минералологиясы зерттелді.

Диссертацияның зерттеу нәтижелері және практикалық мәнділігі. Орындалған ғылыми зерттеулер нәтижесі бойынша 15 мақала және баяндама, солардың ішінде 6 жұмыс SCOPUS компаниясының деректер базасына кіретін, нөлдік емес импакт-факторы бар халықаралық басылымдарда және 4 мақала КР білім және ғылым министрлігі ұсынған ғылыми басылымдарда жарияланды. Алынған нәтижелер кең түрде халықаралық және республикалық ғылыми конференцияларда баяндалды, солардың ішінде ең күндысы - жарияланымдары SCOPUS деректер базасына кіретін Халықаралық көпсалалы ғылыми геоконференцияда (International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM-2014, SGEM-2015, SGEM-2016, (Албена, Болгария, 2014-2016) баяндамалар жасалынып, мақалалар жарияланғаны.

Маманов Е.Ж. даярлаған диссертациялық жұмыс КР БФМ білім және ғылым саласындағы бақылау бойынша Комитеттің барлық талаптарына сай келетіндіктен, «6D070600 – Геология и пайдалы қазба кенорындарын барлау» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға ұсынылады.

Ғылыми кеңесші геология-минералология ғылымдарының докторы, профессор

Ә.Б. Байбатша